

Slovo k povzbuzení na neděli 24. října 2021, na 30. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Jer 31,7-9; Ž 126; Žid 5,1-6; Mk 10,46-52

Milé sestry, milí bratři,

zkusme se dnes krátce zastavit nad všemi dnešními biblickými čteními.

Jako první máme před sebou krásné Jeremiášovo proroctví někdy ze začátku babylónského vyhnanství. Zaznívá daleko od domova, daleko od chrámu, v zemi cizozemců, v době z nejtěžších. Je to zaslíbení návratu pro všechny vyhnance.

V blízkém historickém smyslu jde nejprve o zaslíbení návratu Židů z Babylónie zpět do Izraele; ten se uskutečnil po roce 538 na základě slavného Ediktu navrátilců perského krále Kýra, podmanitele Babylónie.

Ve smyslu více alegorickém, více předobrazném (neboli prefigurativním) jde o zaslíbení návratu k Bohu skrze očekávaného Mesiáše; návratu, který v plnosti času jednou provždy nabídl všem lidem Ježíš Kristus již během svého pozemského působení, a když pak svou smrtí a svým vzkříšením otevřel nebe všem, nabídl se pro všechny jako cesta k Bohu, sám jsa jeho vtělením.

A konečně můžeme Jeremiášovo proroctví číst ve smyslu ještě více obrazném (ještě více alegorickém) jako zaslíbení návratu k Bohu skrze vnitřní uzdravení, skrze obrácení, skrze dar víry, jako zaslíbení návratu lidského srdce k pramenům spásy. To je návrat, který – jedinečně skrze Krista, Božího Syna a jeho tajemné přebývání mezi námi – se má uskutečňovat stále, je to návrat, který Bůh stále s láskou nabízí.

Tento poslední a nejdůležitější návrat je ještě zřejměji než všechny předešlé nabídnut opravdu všem lidem a ze všech končin země; jak různě nemocným, kulhavým a nejvíce všemožně klopýtajícím, stejně tak jako těm nejradostnějším a nejúspěšnějším, například ženám v očekáváním a matkám-nedělkám, které již daly život dál, jak slyšíme v Jeremiášově proroctví.

Následný žalm formou modlitby vyzpívává úžas nad tím vším. Uskutečnění Jeremiášova zaslíbení je sice jako krásný sen, ale přitom není snem; je skutečností pro všechny, kteří touží a jsou ochotni se jí otevřít. Návrat k Bohu – ať už je jakýkoli a odkudkoli – vždy přináší opravdovou radost; vždyť «vycházejí s pláčem, přijdou však s jásotem».

Evangelijní úryvek před námi rozevívá jedno z celé řady novozákonních svědectví, jak se vše skrze Krista jedinečně uskutečnilo, jak Ježíš během svého pozemského působení uzdravoval nemocné, jak vracel zrak slepým, stejně jako dával dar víry.

Dnešní zázrak – uzdravení slepého Bartimaia u cesty vedoucí z Jericha – je jedním z nejdůležitějších zázraků v celém Markově sepsání evangelia. Jednak jde o zázračné navrácení zraku, prvního a nejdůležitějšího ze všech tělesných smyslů. Tím v sobě jaksi zahrnuje uzdravení i všeho ostatního. Uzdravení slepých v evangeliu je navíc vždy i obrazem, prototypem navrácení zraku duši, otevření její schopnosti vidět Boha očima víry a stejně tak i svět a druhé lidi, obrazem celkového uzdravení, dání do Božího řádu celého nitra člověka.

V tomto alegoričtějším výkladu Bartimaiovo chování připomíná, jak dar či rozvinutí daru víry má povětšinou i svůj předpoklad; člověk by měl – jako slepý žebrák – také pokorně čekat u cesty, volat k Ježíšovi. A hlavně, když v srdci vytuší, že Kristus s ním opravdu začíná komunikovat, musí se zvednout a za Kristem se rozeběhnout. A to třeba i navzdory odmítání a posměchu svého okolí. K víře prostě vždy patří i rozhodnutí člověka „do toho jít“, i určitá «vášnivá volba nejistého», jak by řekl Sören Kierkegaard.

Dar víry má i svůj krásný důsledek: «(Bartimaios) ihned začal vidět a šel tou cestou za ním». Křesťanská víra začíná rozpoznáním Boha v Ježíšovi a má se stát celoživotním vztahem s ním; vztahem, který uvěřením začíná, stále se obnovuje a proniká celý život, určuje celou cestu životem. Víra jako vztah je následováním Krista, kráčením s Kristem, jak dobře víme.

Že uzdravený slepý žebrák má své jméno a svůj původ, své rodinné zázemí ve světě – je to «Timaův syn Bartimaios» – a sedí na jasně lokalizovaném místě, je také výmluvné. Dání daru víry nikdy není pouze abstraktní či virtuální veličinou; je osobní událostí, konkrétní skutečností konkrétního člověka. Tak jedině se může dít stále znovu a znovu.

To vše – a jistě mnohem víc – můžeme číst jako povzbuzení k víře; jako povzbuzení k touze po jejím daru, k ochotě a touze činit krok víry stále znovu a znovu, činit jej vášnivě i navzdory všem pochybnostem a temnotám, s otevřeným srdcem pro vnímání Boha, pro čerpání ze vztahu s ním. Můžeme vše číst jako povzbuzení kráčet životem ve vztahu s Pánem Ježíšem, v jeho následování. Jako povzbuzení konat dobro, snažit se Kristu aspoň trochu podobat.

A v tomto ohledu zaznívá v dnešním evangeliu ještě jeden důležitý moment, který jej propojuje jak s evangelijním úryvkem minulé neděle (končícím slovy «vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil»), tak i s dnešním čtením druhým z Listu Židům rozvíjejícím ústřední téma Kristova velekněžství. Jde o Kristovu otázku: «Co chceš, abych pro tebe učinil?».

V těchto jeho slovech je skryto mnohem víc než jen potřeba, aby Bartimaios (si i sám pro sebe) formuloval svou existenciální potřebu a touhu vidět, potřebu uzdravení ze slepoty. Ježíšova otázka se podobá otázce služebníka, který se ptá svého pána, co mu ještě přikazuje. Ježíš, Syn Davidův, ve skutečnosti Syn Boží, se takto nyní ptá slepého žebráka. A to je obzvlášť krásné a stále trvajících. Tak totiž Kristus jedná i s námi, tak i k nám přichází a zve nás, abychom mu otevřeli srdce a vydali se za ním; Pán Ježíš, který se stal i naším služebníkem, který i nám umyl nohy, který i za nás z lásky umřel na kříži, který i kolem nás prochází, když podobní žebrákovi na něj čekáme.

Kristus-Služebník se nám stal svým vtělením podobný ve všem kromě hříchu, a proto s námi má soucit, je naplněním veškerého starozákonního kněžství, rozjímá List Židům. «Je schopen cítit s chybujícími a bloudícími» lépe než všichni áronští velekněží dohromady.

A protože vlastní slabost měla už starozákonní kněze z lidu vést k soucitu, má o to více k soucitu vést náš vztah s Kristem; dar víry, stále se opakující odpouštění hříchů a uzdravování našich slepot a slabostí skrze Kristovu velekněžskou oběť.

Schopnost soucitu se tak má stát jedním z nejdůležitějších projevů kýžené proměny našeho nitra darem víry k podobě Kristově. Soucit je vlastně jedním z průvodních jevů otevření očí (a i všech ostatních smyslů) duše, onoho „vidění dál“ vírou, vnitřního uzdravení. Schopnost soucítit (řecky *metriopathein* či *synpathein*) s druhými, zvlášť s chybujícími a bloudícími, zejména protože my – narozdíl od Ježíše – podobní starozákonním kněžím také stále chybujeme a bloudíme, (schopnost soucítit) je jedním z projevů víry, pokory a jedním z předpokladů lásky. A protože láska je nejzásadnějším rozměrem vydání se za Ježíšem, je schopnost soucitu jedním z nejdůležitějších projevů autenticity našeho křesťanství. O dar schopnosti soucitu je proto třeba Krista prosit, o soucit se je třeba s Kristovou pomocí snažit, pro dar soucitu (schopnost empatie a sympatie) je třeba být otevřený, pěstovat a rozvíjet jej, jakmile začíná být dán.

Milé sestry, milí bratři, soucit by tak měl patrně být jedním z prvních ovocí křesťanské víry. Je naším vyvedením – Kristovou milostí – z vyhnanství, z uvěznění se v sobě vůči Bohu i bratrům a sestrám. Je proměnou sebestředného malomyslného pláče v radost z možnosti sdílet život s Bohem, s druhými a pomoci jim. Je otevřením očí duše pro Boha-Lásku i pro bolest i radost druhého člověka a v neposlední řadě i pro soucit s přírodou a jejím trápením (námi způsobeným).

Soucit je skutečnou sympatií na základě empatie; vůči Bohu, Kristu i lidem i celému světu. Soucit je součástí našeho misijního poslání, protože k soucitu jsme poslání (*missi*) všichni...